

SI/
VIS/
TYS

2024 Sivistyksen teemavuosi
Temaåret för Bildning
The Year of Sivistys

FUTURE

RESPONSIBILITY

FREEDOM

FREE SPEECH

CURIOSITY

EMPATHY

DEMOCRACY

TIEDEKESKUS

SOPPI

TIEDEKESKUS SOPPI
Cygnaeuksenkatu 4
00100 Helsinki

KÄSIKIRJOITUS

Kristiina Andreasson
Nina Hjelt
Elina Heiskanen
Lauri Tuomi

EDITOINTI

Kirsi Hutri

KÄÄNNÖKSET

Englanti Kielipalvelu Kauriin Kääntöpiiri Oy

Ruotsi Kielipalvelu Kauriin Kääntöpiiri Oy

Pohjoissaame Neeta Jääskö

GRAAFINEN SUUNNITTELU JA TAITTO

Paula Susitaival, Punctum & Studium Oy

TIEDEKESKUS SOPPI –

**TULE OSAKSI
SIVISTYKSEN
TARINAA**

VUOSI 2024 KUULUU SIVISTYKSELLE

SOPPI-KIERTONÄYTTELY

Kvs-säätiön ylläpitämä sivistyksen ja oppimisen tiedekeskus Soppi avautui yleisölle elokuussa 2022. Sivistyksen teemavuonna Sopen pop up -moduuli kiertää eri puolilla Suomea.

Kiertonäyttelyn pysähdyspaikkoja ovat Tampere, Turku, Jyväskylä, Joensuu, Vaasa ja Rovaniemi.

Kiertonäyttelyn tarkka aikataulu ja lisätietoa Sopensta:
tiedekeskussoppi.fi.

SIVISTYS ELÄÄ AJASSA – VIRTAUKSIA JA KÄÄNNEKOHTIA

Vuonna 2024 vietetään opetus- ja kulttuuriministeriön aloitteesta valtakunnallista Sivistyksen teemavuotta. Teemavuotta koordinoi Kvs-säätiö (Kansanvalistusseura sr.). Vuosi 2024 on myös Kvs-säätiön juhluvuosi: Suomen vanhin sivistyssäätiö täyttää 150 vuotta.

Sivistyksen teemavuosi on kaikille avoin tapahtumien, puheen ja toiminnan vuosi, jonka aikana pyyhitään pölyt sivistyksen päältä. Teemavuoden tapahtumissa sanoitetaan ja määritellään aikamme sivistystä. Miltä sivistys näyttää, kuulostaa ja tuntuu? Millainen on sivistynyt yhteiskunta, ja mikä on kansalaisen rooli sen rakentajana? Mitä kaikkea sivistys on vuonna 2024, ja mihin suuntaan haluamme sitä kehittää?

Elämme monenlaisten ja globaalien kehityskulkujen aikaa. Tietoa on saatavilla enemmän kuin koskaan aikaisemmin; tutkimus ja tiede kehittyvät, ymmärryksemme maailmasta lisääntyy. Toisaalta pelkkä tieto ei vie meitä kohti kestäväää ja hyvää tulevaisuutta. Kohtaamme myös sivistisyhteiskuntaa uhkaavia näkyviä kuten näkemysten eriytymistä ja valetiedon esiin nousua.

Sivistys tarkoittaa eri ihmisille hieman eri asioita. Teemavuoden tapahtumissa sivistyksen eri merkityksiä tuodaan tähän päivään ja kaikkien arkeen. Suomi ja suomalaiset ovat aina luottaneet sivistyksen voimaan. Olemme ponnistelleet kehittyäksemme yhdeksi menestyneimmistä yhteiskunnista. Sivistyksen teemavuotena rakennamme Suomen tulevaisuutta.

**AIKAJANAN AVULLA KÄVIJÄ VOI POHTIA
ESIMERKIKSI SEURAAVIA KYSYMYKSIÄ:**

Tiedekeskus Sopen kiertonäyttelyn keskiössä on sivistyksen ja kasvatuksen aikajana. Aikajanan avulla hahmotetaan sivistyksen historiaa. Maailmassa on useita rinnakkaisia, keskenään limittyviä sivistys- ja kulttuuritraditioita, jotka ovat vaikuttaneet ja vaikuttavat meihin. Aikajanan näkökulmana on erityisesti länsimainen ja suomalainen sivistyshistoria.

Eurooppalaisten sivistys- ja kasvatustilafilosofien ajattelu on vaikuttanut käsityksiimme ihmisyydestä, kulttuurista, kansakunnasta, kasvatuksesta sekä demokratiasta. Suomalaista keskustelua ja koulutuspolitiikkaa ovat muovanneet kansainväliset ajatusvirtaukset ja tapahtumat.

Sivistyksellä on ollut keskeinen asema yhteiskunnan rakentamisessa. Kasvatukseen ja sivistykseen panostaminen ovat auttaneet löytämään ratkaisuja aikakauden suuriin kysymyksiin. Aikajana johdattaa kävijän tarkastelemaan, miten sivistyskäsitteemme sekä koulutusjärjestelmämme ovat kehittyneet.

On tärkeää pystyä luomaan arvoihin perustuvia tavoitteita myös omassa ajassamme. Meidän on kyettävä arvioimaan vaikutteita oppimisen ja sivistyksen edistämisen takana.

Mitkä ajattelijat ja tapahtumat, käännekohtat ja ilmiöt ovat merkittävästi muokanneet eurooppalaista sivistyskäsitteitä ja koulutusjärjestelmien kehitystä?

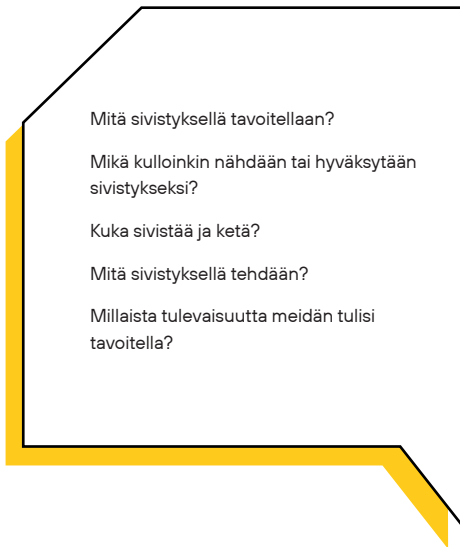
Miten kansainväliset ajatusvirtaukset tai tapahtumat ovat muovanneet suomalaista sivistysajattelua ja koulutuspolitiikkaa?

Kuinka sivistyksen on eri aikoina keskusteltu?

Mitkä historialliset ajattelutavat vaikuttavat yhä ajatteluunne?

SOPPI TARJOAA NÄKÖKULMIA SIVISTYKSEEN JA OPPIMISEEN

Sopen näyttelyssä avataan eräitä omassa ajassamme keskeisiä tutkimus- ja tarkasteluteemoja, jotka auttavat hahmottamaan nykytilannetta. Nämä teemat liittyvät erityisesti koulutukselle annettaviin tehtäviin ja tavoitteisiin sekä yhteiskunnallisiin rakenteisiin, valtaan ja tasa-arvoon:

Näyttelykävijä pääsee osallistumaan aikamme sivistyksen määrittelyyn ja hahmottelemaan tulevaisuutta. Näyttelyssä voi esimerkiksi:

> Rakentaa tulevaisuuden sivistyksen perustan sivistyksen peruskivillä

> Kuvata näyttelyä vapaasti ja jatkaa keskustelua sosiaalisessa mediassa

OSALLISTU TULEVAISUUDEN SUUNNITTELUUN!

Sivistykseen liittyy ajatus muutoksen mahdollisuudesta. Yhteiskunnalliset murrokset haastavat perinteisiä sivistyskäsitteitä. Jotta voimme arvioida, mihin suuntaan sivistystä tulisi viedä, meidän on tunnistettava vahvuutemme, mutta myös nykyiset haasteemme esimerkiksi tasa-arvon suhteen. Sopen näyttelyteemat auttavat pohtimaan toivottavia suuntia tulevaisuudelle.

Minkälaisia asioita sivistyskäsitteeseemme pitäisi mielestäsi liittyä?

Onko sivistyskeskustelumme ulossulkevaa? Miten voisi päästä mukaan sivistyskeskusteluun?

Miltä tasa-arvo näyttää? Miten sinä kuvailisit tasa-arvoa?

Minkälainen sivistys voisi olla tasa-arvoa ja oikeudenmukaisuutta tavoittelevaa?

Mitä voimme oppia menneestä? Mitä voimme oppia muilta?

Kenellä on mahdollisuus käyttää sivistyspalveluita? Millä tavoilla kirjastot voivat tukea demokratiaa?

Minkälainen ja kenen tieto on arvokasta?

Mitä voisi jättää historiaan?

Mitkä ovat mieltämme kontrolloivia voimia? Uskallammeko hidastaa ja syventyä?

**SEURAA SOPPEA SOMESSA JA OSALLISTU
KESKUSTELUUN**

#tiedekeskussoppi #sivistys

**ETHÄN VIE NÄYTTELYKIRJASTA MUKANASI -
KIRJASEN SISÄLLÖT PÄÄSET LUKEMAAN MYÖS
VERKOSSA QR-KOODIN KAUTTA.**

